

Stockholms Stadsteater AB
Box 16412
103 27 STOCKHOLM

Remissvar
2017-05-17

Kulturdepartementet
Ku 2017/00761/KO

YTTRANDE

Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter (Ds 2017:8)

Stockholms Stadsteater AB, det registrerade namnet på bolaget som driver verksamheten Kulturhuset Stadsteatern, har som remissinstans beretts möjlighet att yttra sig om rubricerad promemoria. Yttrandet avgränsas till de förslag som direkt berör Stockholms Stadsteater AB.

Kort om verksamheten

Kulturhuset Stadsteatern är en av norra Europas största kulturinstitutioner. Ett brett spektrum av samtal, debatter, föreställningar, utställningar och evenemang i olika genrer pågår året runt i denna unika verksamhet. År 2016 tog verksamheten emot ca 2,9 miljoner besök varav många till program med fri entré, biblioteken och de offentliga ytorna.

Kulturhuset, ritat av Peter Celsing, uppfördes i etapper under åren 1968 till 1974. Från 1971 till 1983 var riksdagen, under riksdagshusets ombyggnad, lokaliserad till Kulturhuset. Därefter tog den europeiska säkerhetskonferensen plats under närmare tre år. Biblioteket Läsesalongen öppnades den 1 januari 1971 då husets västra del invigdes. I november samma år invigdes Klarascenen. När den östra delen var klar invigdes Kulturhuset i sin helhet 1974. År 1987 flyttade verkstäderna in och Lilla scenen invigdes. Stockholms Stadsteater grundades redan 1960 men flyttade in i huset först 1990, från Folkets hus vid Norra Bantorget.

Byggnaden vid Sergels torg tillhör en av stadens mest kulturhistoriskt värdefulla byggnader och är blåmarkerad på Stadsmuseets redovisade karta, vilket betyder att de uppfyller kraven för byggnadsminne enligt kulturminneslagen. Byggnaden med en unik arkitektur röner också internationell uppmärksamhet i likhet med andra världskända kulturinstitutioner som Centre Pompidou i Paris, vilken invigdes några år efter Kulturhuset.

Sedan 1 juli 2013 ingår Kulturhuset och Stadsteatern i samma bolag och har en gemensam organisation, och som en direkt följd av sammanslagningen stärktes konstarnas genom att respektive genre; teater, dans, konst/design/mode, litteratur och forum/debatt/film, Parkteatern, Skärholmen och på senare tid Vällingby och Kretsteatern leds av en konstnärlig chef per genre.

Kulturhuset Stadsteatern skiljer sig från andra centrala kulturinstitutioner i Europa genom bredden i sin verksamhet och en mycket omfattande egenproduktion. Det kommer bl.a. till uttryck i att Kulturhuset Stadsteatern har ca 40 olika yrkesgrupper.

I Kulturhuset erbjuds läsoplevelser för stora och små bokslukare. De profilerade biblioteken tar emot cirka en miljon besök varje år, där särskilt barn- och ungdomsbiblioteken röner stort internationellt intresse. Här finns också Sveriges äldsta Internationella författarscen och ett brett programutbud i bibliotekens regi.

Utställningsverksamheten som drivs i egen regi tog emot nästan 60 000 besök under 2016 med populära utställningar som bland annat Patti Smith – Eighteen Stations.

På scenerna vid Sergels torg, i Skärholmen, i Vällingby och på Parkteatern rymmer en stor scenkonstrepertoar med både bredd och spets. Scenkonstverksamheten hade ca en halv miljon betalande besökare år 2016. Den nyfikne besökaren hittar allt från samtidskildringar till klassiker, komedier, musikal och dans. Musikälskaren kan välja mellan fullsatta konserter på Stora scenen och mer experimentella konserter eller intima möten med svenska och internationella artister.

Marionetteatern är Sveriges första dockteaterscen och den första fasta barnteater-scenen i landet. Den grundades redan 1958 och är idag en del av Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet. Marionetteatern har ett omfattande internationellt samarbete och dess konstnärliga ledare är med i styrelsen för internationella dockteaterföreningen Unima - Union International de la Marionnette.

Parkteaterns unikt generösa sommarprogram i Stockholms parker med fri entré, som invigdes år 1943, når en bred publik från hela Sverige och olika delar av världen med ett program som rymmer musik, dans och scenkonst. Stor vikt läggs på att besöka spelplatser i ytterstaden, och på samma sätt kommer nu den återinvigda Kretsteatern turnera i ytterstaden fast på vinterhalvåret inomhus.

Samarbeten med det fria kulturlivet och andra kulturinstitutioner är idag en viktig komponent för att kunna infria bredden i programutbudet. Fri scen på scenen Kilen tillhandahålls för fria grupper gästproduktioner. Unga Klara, Sveriges Radio och Nationalmuseum Design finns i huset som viktiga samarbetsparter. Klara Soppteater, Parkteatern musikverksamheten och Kretsteatern är alla exempel på verksamhetsdelar som engagerar externa kulturproducenter i hög utsträckning. Scenerna i Skärholmen och Vällingby har ett nära samarbete med lokalsamhället som successivt utvecklas och stärks.

Kulturhuset Stadsteatern är således en världsunik verksamhet för kulturevenemang men som också erbjuder viktiga rum för samtal och reflektion kring samtiden och vår tids frågor.

Bedömning 2.5 Samtliga landsting med i kultursamverkansmodellen

Förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet bör upphöra att gälla. Fr.o.m. 2019 bör statens stöd till regional kultur regleras i förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Kulturhuset Stadsteatern är en verksamhet med en räckvidd långt bortom Stockholms stad. En stor andel av de som besöker verksamheten kommer från hela länet och andra delar av landet.

Verksamheten har ett utvecklat samarbete med andra kommuner och institutioner. Verksamheten har också ett omfattande internationellt samarbete som ökat när verksamheten breddats för att omfatta flera konstformer. Vi bedömer därför att den inte lämpar sig att ingå i en regional kultursamverkansmodell.

Stockholms Stadsteater AB är ett bolag inom Stockholms stad och finansieras i nämnd ordning av ägarbidrag från staden, biljettintäkter och statsbidrag. Ovanstående förslag innebär att Stockholms Stadsteater AB skulle tilldelas statligt stöd via Stockholms läns landsting och inte som idag från Statens Kulturråd.

Förhållandet mellan Stockholms stads ägarbidrag och statens bidrag har förändrats över tid. År 2006 uppgick stadens ägarbidrag till 76 procent och statsbidraget till 24 procent. År 2017 är stadens bidrag 87,2 procent och statens 12,8 procent. Vi ser en risk att statens bidrag i förhållande till stadens, minskar ytterligare om Kulturhuset Stadsteatern ingår i kultursamverkansmodellen. I promemorian från Kulturdepartementet refereras till den utvärdering av kultursamverkansmodellen som Kulturutskottet genomfört. Där är en av slutsatserna att ”kultursamverkansmodellen har inneburit att stora kommuner, som står för en ansevärd del av finansieringen av kultur, har fått minskat inflytande”.

Genom att ingå i regional kultursamverkan tillkommer ytterligare en aktör, Stockholms läns landsting. Vi bedömer inte att Kulturhuset Stadsteatern skulle bli mer framgångsrik genom ett ökat regionalt inflytande över verksamheten samt genom att vara en del av en regional kulturplan. Målet med kultursamverkansmodellen är att föra kulturen närmare medborgarna. Det är ett uppdrag som verksamheten har redan idag och som är en stark drivkraft i verksamhetens utveckling. Vidare har Kulturhuset Stadsteatern ett väl utvecklat samarbete med civilsamhället, framförallt i ytterstaden, vilket också är ett centralt inslag i modellen. Sammantaget ser vi inte vilka värden som skulle adderas till Kulturhuset Stadsteatern genom att bolaget skulle styras av ytterligare en aktör och vara en del i en regional kulturplan tillsammans med en rad betydligt mindre institutioner där den gemensamma nämnaren är just regionen.

En betydande del av statens medel till lokal och regional kultur fördelas genom kultursamverkansmodellen. Staten bedriver dock en aktiv kulturpolitik vid sidan av denna modell och ämnar enligt Ds 2017:8 även framöver stödja enskilda regionala verksamheter av nationellt intresse (sid 23). Vi bedömer att Kulturhuset Stadsteatern är en verksamhet som väl lämpas att få fortsatt stöd vid sidan av kultursamverkansmodellen.

Merparten av de medel som staten tilldelar specifika verksamheter direkt har staten som huvudman. Det finns dock flera verksamheter som får bidrag direkt från staten som har andra huvudmän. Riksteatern som är en ekonomisk förening erhåller årligen medel direkt från staten, det gäller även ett antal museer exempelvis Röhsska museet som är en del av Göteborgs stad samt en rad stiftelsedrivna muséer. Det finns således redan väl etablerade former för att ge bidrag direkt till verksamheter som har lokal förankring och är av nationellt intresse.

Vi anser att Stockholms Stadsteater AB med verksamheten Kulturhuset Stadsteatern ska undantas från kultursamverkansmodellen och föreslår att verksamheten erhåller statligt bidrag direkt från Kulturdepartementet eller som idag via Statens Kulturråd.

Stockholm den 17 maj 2017

Benny Fredriksson

VD